

Overfor Udtalelserne fra den højtærede Minister og det ærede Medlem for Hjørring Amts 4de Valgkreds (Thomas Larsen) om, at naar en Uret var begaaet mod de nuværende Ejeres Forgængere for et halvt Hundrede Aar siden, skulde den paa en Maade være udjævnet gennem de senere Ejendomsoverdragelser ved Køb og Salg, maa jeg vel indrømme, at der kan være noget deri, men efter at vi have vedtaget en Tiendelov og givet Tiendeyderne $\frac{7}{25}$ af Tiendeydelsen i Erstatning, hvilket Statskassen skal betale, har Lovgivningsmagten gennem Tiendeloven og gennem Skattelovene erkendt, at gammel Uret, begaaet for Aarhundreder siden, kan der bødes paa ved at hjælpe paa de nuværende Ejere, selv om Uretten oprindeligt er sket mod deres Forgængere, Aarhundreder tilbage. Jeg mener derfor, at der for de bornholmske Arvefæstehusmænd med deres tillagte Lynglodder er en Analogi med, hvad vi gennemførte ved Tiendeloven og ved Skattelovene.

I øvrigt vil jeg takke den højtærede Minister for, at han vil nedsætte en Kommission til at tage hele Arvefæstespørgsmaalet op, og ogsaa vil tage Hensyn til det Ønske, det bornholmske Udvalg af Husmandsarvefæstere har udtalt om at maatte udpege et Par Mænd. Jeg tænker, det netop vil være heldigt, at de blive repræsenterede ved mindst en af deres egne, især da de efter Udtalelser til mig vistnok ogsaa ønske at indstille deres juridiske Konsulent, Sagfører Janus Olsen i Rønne, som i mange Aar, lige siden sidst i Halvfjerdserne, har beskæftiget sig med Arvefæstesagen. Dernæst anser jeg det heller ikke for urigtigt, om de andre Arvefæstere paa Bornholm, Gaardmandsarvefæsterne, og de større Husmænd ogsaa blev repræsenterede ved et Medlem. Jeg ønsker, at denne Kommission skal blive ret fyldig, selv om den bliver paa 15 Medlemmer, saa at der i den kommer Repræsentanter baade for Husmænd og Gaardmænd, som ere Arvefæstere, og ogsaa Politikere og Ministeriets egne sagkyndige. Saa ville vi kunne faa en rigtig fyldig Betænkning, og saa maa det være en Selvfølge, at der bevilges Penge til, hvad denne Kommission koster.

Jeg kan derfor kun udtale en Tak til den højtærede Minister for hans Stilling, selv om jeg altsaa ikke helt er tilfreds, og selv om jeg kunde ønske, at de bornholmske Arvefæstehusmænd havde faaet Loven gennemført først, og at Kommissionen var bleven nedsat bagefter. Jeg nævnedes før, at for Bornholm er det for øvrigt kun en

Fjerdedel af Arvefæsteafgifterne; dette Lovforslag omhandler, saa der er mange andre, baade Husmænd og Gaardmænd, som netop ville være glade ved, om der kunde blive nedsat en Kommission, der kan stille Forslag om en Afløsning i Penge med en billigere Ydelse, som de kunne være tjente med.

Formanden: Da det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) kom ind paa en Udtalelse om, hvad der var gaaet for sig i Udvalget, ansaa jeg det ikke for rigtigt at nægte Ordføreren Tilladelse til at svare, men jeg vil meget henstille, at man ikke taler videre om, hvad der er passeret i Udvalget.

Finansministeren (Vilhelm Lassen): Jeg vil gerne med det samme gøre en Bemærkning til den ærede Ordfører. Den ærede Ordfører indrømmede, at der ikke var sket de nuværende Ejere nogen Uret, men, sagde han, det er alligevel ingen Grund til ikke at give dem Erstatning, for saadant noget have vi gjort ved Skattelovene og Tiendeloven. Jeg vil gerne straks protestere derimod, fordi der i denne Bevisførelse atter ligger det samme, som vi træffe overalt, naar vi have med denne Sag at gøre, nemlig en Forveksling mellem Skat, som er en offentlig Afgift, og Arvefæsteafgiften, som er en privatretlig Afgift. Naar man har opdaget, at en Skat er uretfærdig, bør man altid rette den. Derfor gave vi Skattelovene i sin Tid, og da vi betragtede Tienden ikke blot som en privatretlig Afgift, men delvis som en Skat, fordi den gik til offentlige Formaal, nemlig til Præst og Kirke, gik vi med til en Afløsning af den for at komme ud af den Uretfærdighed, at kun en Del af Befolkningen udredede dette Bidrag til Kirke og Præst. Det er noget helt andet end dette, at nogle Mænd i sin Tid — jeg havde nær sagt i den graa Oldtid — have sluttet en daarlig privatretlig Akkord med Staten, hvorved de muligvis ere komne til kort, og at man saa derefter skal give deres Efterkommere nogen Erstatning. De to Ting maa ikke forveksles, og i det hele taget beder jeg ærede Medlemmer ved Behandlingen af denne Sag at holde op med Forvekslingen af de to Ting: Skat, som er en offentlig Afgift til Staten, og som bør fastsættes i hvert givet Tilfælde efter et retfærdigt Hensyn, og Arvefæsteafgiften, som er en Overenskomst mellem Yderen og Staten, og som er fastslaaet med begge Parters Samtykke.